

วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านของจังหวัดเลย

บทคัดย่อ

ของ

ศิริพร ตาริยะ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

วิชา เอกภาษาไทย

พฤษภาคม 2539

จุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์วัฒนธรรมและโลกทัศน์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของจังหวัดเลย เป็นการส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ความคิด ค่านิยม การดำเนินชีวิตจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการ รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นและสร้างความรู้สึกร่วมกัน

การศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จากนิทานพื้นบ้านของชาวจังหวัดเลย ซึ่งรวบรวมโดย สาร สารทัศนันทน์ จำนวน 36 เรื่อง โดยนำมาวิเคราะห์วัฒนธรรมและโลกทัศน์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน ดังนี้ ด้านวัฒนธรรม ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อ อาชีพ การแต่งกาย การละเล่น ประเพณี การบริโภค ครอบครัว ที่อยู่อาศัย การศึกษาและการปกครอง ส่วนด้านโลกทัศน์ ศึกษาเกี่ยวกับโลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อมนุษย์ โลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อธรรมชาติ และโลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อสิ่งที่เหนือธรรมชาติ

จากการวิเคราะห์โดยใช้วิธีพรรณนาสรุปได้ว่า การศึกษาวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ นั้น ชาวจังหวัดเลยมีวัฒนธรรมด้านความเชื่อ วัฒนธรรมด้านอาชีพ วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย วัฒนธรรมด้านประเพณี วัฒนธรรมด้านการบริโภค วัฒนธรรมด้านครอบครัวและที่อยู่อาศัย วัฒนธรรมด้านการศึกษา และวัฒนธรรมด้านการปกครอง

ด้านโลกทัศน์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของจังหวัดเลยนั้น สรุปได้ว่า ชาวจังหวัดเลยมีโลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อมนุษย์คือ โลกทัศน์ที่มีต่อครอบครัวและเครือญาติ โลกทัศน์ที่มีต่อสังคม โลกทัศน์ที่มีต่อสถาบันทางสังคม โลกทัศน์ที่มีต่อสิทธิและเสรีภาพในสังคม โลกทัศน์ที่มีต่อการดำเนินชีวิต รวมทั้งโลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อธรรมชาติและโลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อสิ่งที่เหนือธรรมชาติ

จากการวิเคราะห์นิทานพื้นบ้าน จึงเป็นเอกสารที่มีคุณค่าทางวิชาการเพื่อนำไปค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนการสอนนิทานพื้นบ้านและวรรณกรรมท้องถิ่น ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

AN ANALYSIS OF FOLK TALES IN LOEI PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

SIRIPORN TARIYA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree
in Thai Education
at Naresuan University

May 1996

This study sought to analyse the culture and vision which appeared in folk tales of Loei Province, and to help understand the culture, belief, ideas, and values of past and present Loei people. This study was valuable in an academic sense, in local area development, and in the community unity of feeling.

In a study, the researcher analysed the data from 36 folk tales of Loei Province collected by Sarn Sarathatsananan. They were analysed to study the culture and the vision which appeared in the folk tales in terms of belief, dress, drama, custom, consumption, family, education and politics. The visions were studied in the contexts of human being to human being, human being to the nature, and human being to the super-natural.

From the descriptive method, it was concluded that Loei's residents had their own cultures of belief, occupation, dress, custom, consumption, family, education and politics.

It was concluded that Loei's residents had their own visions of relationship toward family, relatives, society, rights and liberty, the way of life, nature, and the super-natural.

This study was expected to be a valuable source for further studies in the field of folkways, folklores, and local literatures.